

A kereshetőségi jog és a személyes adatok megsértésének egyes kérdései a személyiségvédelmi perekben

BODOLAI LÁSZLÓ*

A sajtó-helyreigazítási eljárások és a sajtóhoz köthető, személyhez fűződő jogi perek sajátos helyet foglalnak el a magyar jogrendszerben. (Mivel a sajtó-helyreigazítási és a személyiségi jogi perekben ugyanazt a szempontrendszert kell figyelembe venni a kereshetőségi jog kérdéskörében, a továbbiakban ezekre együttesen a „személyiségvédelmi perek” megnevezést használok.) Ezekben az eljárásokban a bírói mérlegelés szerepe sokkal tágabb más peres eljárásokhoz képest, ugyanis a bíró nemcsak a tényállást állapítja meg és bizonyítékokat súlyoz, hanem jogi keretekbe foglalt szövegértelmezést is folytat. Természetesen más típusú eljárásokban is történik bírói szövegelemzés, de azok esetében jellemzően jogi természetű szövegek, többek között szerződéses vizsgálatáról van szó. A sajtóval kapcsolatos ügyekben a jogi nyelvezettől eltérő írásokat kell – jogszabályi szempontok alapján – elemezni. A 2013-as Ptk. új elemként emelte be a nevesített személyiségi jogok közé a személyes adatok védelméhez való jogot. Az adatvédelem mint jogág előretörése részben megkönnyíti a sérelmet szenvedett személyek jogérvényesítését a személyiségvédelmi eljárásokban is, ezért a jelen tanulmány elsősorban a személyiségi jogi perek adatvédelmi aspektusaira fókuszál.

1. A hatályos normatív keretek és a jogfogalmi háttér vázlata a személyiségvédelmi perek körében

A személyhez fűződő és a sajtójogokkal kapcsolatos peres ügyek anyagi jogi részét döntően a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) és a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) tartalmazza. Bár a Ptk. hatálybalépése előtt született írások esetében a régi Ptk. (a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény) rendelkezéseit kell alapul venni, a vonatkozó szakaszok tartalmilag lényegében nem változtak.

A Ptk. a Második könyv XI. címe alatt ismerteti a személyhez fűződő jogokat és a XII. cím alatt azok megsértésének szankcióit. A sajtó szempontjából az alábbi nevesített személyiségi jogok megsértése jöhet szóba:

- a magánélet, a magánlakás megsértése;
- a becsület és a jóhírnév megsértése;
- a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez való jog megsértése;
- a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértése.¹

* Ügyvéd; megbízott óraadó, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar.

¹ Ptk. 2:43. § [Nevesített személyiségi jogok] szakasz cím alatti felsorolás.

A becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.² A magántitok védelme kiterjed különösen a levéltitok, a hivatásbeli titok és az üzleti titok oltalmára. A magántitok megsértését jelenti különösen a magántitok jogosulatlan megszerzése és felhasználása, nyilvánosságra hozatala vagy illetéktelen személlyel való közlése.³ Képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges. Nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén (Ptk. 2:48. §).

A Ptk. utal a közszereplők magasabb tűrési kötelezettségére is: a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása során a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelme méltányolható közérdekből, szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozható (Ptk. 2:44. §). A sérelmet szenvedett fél a jogsértés szankciói közül a sajátot érintő intézkedésként bírósági úton követelheti:

- a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;
- a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;
- azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot;
- a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását;
- azt, hogy a jogsértő vagy jogutódja a jogsértéssel elért vagyoni előnyt engedje át javára a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint (Ptk. 2:51. §).

Itt fontos megemlíteni, hogy a további jogsértéstől való eltiltás nem azt jelenti, hogy az adott személyről a sajtó többet ne írhatna, csupán a jogsértőnek ítélt tartalmat nem teheti újra közzé, nem hivatkozhat rá tényként. A megfelelő elégtétel általában nem más, mint az ítélet rendelkező részének (mely cselekménnyel milyen jogsértést követtek el) közzététele bocsánatkérő szöveg kíséretében. A bírói gyakorlat szerint a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítése körében nem szokták a megjelent sajtópéldányok bezúzását elrendelni, és ennek szellemében cikkek eltávolítására sem kötelezik az internetes portálokat.

Nagyon fontos szankcióelem a sérelemdíj (Ptk. 2:52. §) és a kártérítési felelősség (Ptk. 2:53. §) megállapításának lehetősége. A Ptk. külön rendelkezik arról a lényeges, valójában eljárásjogi szabályról, amelynek értelmében a személyiségi jogokat személyesen lehet érvényesíteni (Ptk. 2:54. §). A régi Ptk.-ból a sajtó-helyreigazítási eljárás anyagi jogi szabályai átkerültek az Smtv.-be: a vonatkozó szakasz szerint ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, az illető követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest mik a való tények.

² Ptk. 2:45. § [A becsülethez és jóhírnévhez való jog].

³ Ptk. 2:46. § [A magántitokhoz való jog].

Az Smtv. tartalmaz eljárási jellegű szabályokat is: a helyreigazító közleményt napilap, internetes sajtótermék és hírügynökség esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő öt napon belül, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben kell közzétenni. Lekérhető médiaszolgáltatás esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, más időszaki lap esetében az igény kézhezvételétől számított nyolc napot követően a legközelebbi számban, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lineáris médiaszolgáltatás esetében pedig ugyancsak nyolc napon belül, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és azzal azonos napszakban kell közölni (Smtv. 12. §).

A 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról (Pp.) külön, a XXI. fejezetben rendelkezik a sajtó-helyreigazítási eljárásról. Soron kívüli eljárást ír elő, nyolcnapos tárgyalástűzési idővel. A bizonyítási terhet a sajtóra telepíti: bizonyítás felvételének csak olyan bizonyítékokra vonatkozóan van helye, amelyek a tárgyaláson rendelkezésre állnak, és alkalmasak lehetnek arra, hogy a közlemény, cikk kifogásolt tényállításainak valóságát nyomban igazolják vagy a keresetben előadottakat nyomban megcáfolják. Bizonyítás felvételének helye lehet a felperes által nyomban felajánlott bizonyítékokra vonatkozóan is. A tárgyalást – legfeljebb nyolc napra – csak akkor lehet elhalasztani, ha ezt a felperes kéri, vagy a már feltárt bizonyítékok a bizonyítás eredményességét valószínűsítik. A személyes adatok védelmével kapcsolatos normatív háttérrel külön fejezetben ismertetem.

2. Az elhatárolás főbb szempontjai, értelmezési keretek a bírói gyakorlatban

A fenti jogszabályok értelmezésére a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma négy fontos iránymutatást adott ki, amelyeket mintegy mankóként kell alkalmazni a sajtó-helyreigazítási és a személyhez fűződő jogi perekben. A PK 12. számú kollégiumi állásfoglalás az egyik legfontosabb iránymutatás:

I. A sajtóhelyreigazítás olyan sajátos személyiségvédelmi eszköz, amely közvetve egyéb érdekek védelmére is szolgálhat. Érvényesítésére azonban csak a jogszabály által meghatározott körben és a jogintézmény társadalmi rendeltetésének megfelelően kerülhet sor.

II. A sajtóhelyreigazítás iránti igény elbírálásánál a sajtóközleményt *a maga egészében* – azaz szövegszerű és tartalmi összefüggéseiben – kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket tehát nem formális *megjelenésük*, hanem valóságos *tartalmuk* szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit *összefüggésükben* kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a *társadalmilag* kialakult közfelfogásra is. A helyreigazítást kérő személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot helyreigazításra.

III. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita *önmagában nem lehet* sajtóhelyreigazítás alapja.⁴

⁴ A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 12. számú állásfoglalása, felvezető szövegrész (*kiemelések* – B. L.).

A PK 13. számú állásfoglalás a kereshetőségi jogot pontosítja, azaz azt a kérdést értelmezi, hogy ki (és milyen feltételekkel) érvényesítheti perben a sajtó-helyreigazításra vonatkozó igényét:

- I. Sajtóhelyreigazítást az kérhet, akinek a személyére a sajtóközlemény – nevének megjelölésével vagy egyéb módon – utal, vagy akinek a személye a sajtóközlemény tartalmából felismerhető.
- II. Sajtóhelyreigazítás elrendelése iránt csak akkor lehet pert indítani, ha a helyreigazítást kérő irat az előírt harmincnapos határidőn belül megérkezik a sajtószervhez. E határidő elmulasztása esetén nincs lehetőség igazolásra. A perben csak az írásban közölt kérelemben megjelölt tényállítások helyreigazítását lehet kérni.⁵

A PK 14. számú állásfoglalás a bizonyítási teher körében ad iránymutatást:

- I. A sajtóközlemény kifogásolt tényállításának valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani. Az olyan sajtóközlemény valóságát is általában a sajtószerv köteles bizonyítani, amely híven közli más személy tényállítását, nyilatkozatát, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) közleményét.
- II. Nincs helye sajtóhelyreigazításnak, ha a sajtószerv valamely büntető eljárás jogerős befejezése előtt a valóságnak megfelelően tájékoztatta olvasóit a vádirat tartalmáról, a nyilvános tárgyalásról vagy a nem jogerős büntető bírósági ítéletről.
- III. Ha a büntető eljárás nem vezet elmarasztalásra, a sajtószerv az érintett személy kívánságára köteles az olvasókat erről is tudósítani.⁶

Ki kell emelni, hogy a fenti két elhatárolás nemcsak büntetőeljárásokra, hanem bármilyen hatósági (polgári, közigazgatási, közjegyzői stb.) eljárásra alkalmazható.

A PK 15. számú állásfoglalás a helyreigazító közlemény megfogalmazását határolja be: „a helyreigazító közleményként a jogosult a válaszlevele közzétételét is kérheti. Ha a sajtó a válaszlevelet nem közli, a jogosult a válaszlevél tartalmi körén belül a bíróságtól keresettel kérheti helyreigazító közlemény közzétételének az elrendelését.” Fontos megjegyezni, hogy a sajtóhelyreigazítás szabályait korábban a régi Ptk. tartalmazta. A PK 12., 13., 14. és 15. számú állásfoglalást a régi Ptk. sajtó-helyreigazítási szabályai egységes értelmezése érdekében hozták meg, de a bírói gyakorlat az új Ptk. hatálybalépése után is alkalmazza ezeket, kiterjesztve a személyiségi jogi perekre is.

- I. [...] Ha a bíróság a keresetnek helyt ad, határozatában – a kérelem és az ellenkérelem korlátai között – belátása szerint állapítja meg a helyreigazítás szövegét és ennek közlésére az alperest határidő tűzésével kötelezi.
- II. A helyreigazító közleményből – a maga egészét, összefüggéseit is tekintve – ki kell tűnnie annak, hogy a kifogásolt sajtóközleménynek mely tényállítása valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetve melyek a való tények. A közlemény szövege nem alakítható úgy, hogy ezáltal a tartalma elveszítse helyreigazító jellegét.⁷

⁵ A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 13. számú állásfoglalása, felvezető szövegrész.

⁶ A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 14. számú állásfoglalása, felvezető szövegrész.

⁷ A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 15. számú állásfoglalása, felvezető szövegrész.

Mint a fentiekből látszik, a személyiségvédelmi pereknek elég komoly bírósági gyakorlata alakult ki; az értelmezési sarokpontként kiadott fenti, legfőbb bírói irányítási eszközökön felül számos bírói ítéletet is találunk e tárgykörben.

3. A kereshetőségi jog fennállásának gyakorlati kérdései

A kereshetőségi jog vizsgálata természetesen minden polgári peres eljárásban és a közigazgatási perekben is elengedhetetlen, de a személyiségvédelmi perekben a megszokott anyagi és eljárásjogi jogalanyiség keretein túl speciális elhatárolásokkal is szembesülnek a peres felek, főként a felperesi oldal. A Ptk. 2:54. §-a határozza meg a személyiségi jogok érvényesítésének körét: személyiségi jogokat alapesetben személyesen lehet érvényesíteni. A hivatkozott jogszabályi hely szerint a cselekvőképtelen személy személyiségi jogainak védelmében törvényes képviselője léphet fel, míg az ismeretlen helyen távollévő személyiségi jogának védelmében a hozzátartozója vagy gondnoka járhat el. A jogosult hozzájárulásával az ügyész is keresetet indíthat, ha a személyiségi jog megsértése közérdekbe ütközik.

3.1. Speciális esetek: közösség, elhunyt személy, jogi személy személyiségi jogai

A Ptk. 2:54. § (5) bekezdése speciális kivételt is tartalmaz, amely bizonyos esetekben jelentősen kitágítja a személyhez fűződő jogok érvényesítésének körét: a közösség bármely tagja jogosult a személyisége lényeges vonásának minősülő, a magyar nemzethez vagy valamelyik nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösséghez tartozásával összefüggésben a közösséget nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértő vagy kifejezésmódjában indokolatlanul bántó jogsérelem esetén a jogsértés megtörténtétől számított harmincnapos jogvesztő határidőn belül személyiségi jogát érvényesíteni. E jogcím alapján a magyar nemzet közösségét sértő kifejezések miatt állapította meg a Kúria a jogsértést egy ügyben: a „Magyar ember nem lop, csak kalandozik” című cikk kapcsán úgy ítélte meg, hogy „az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a magyar nemzet közösségét súlyosan sértő, kifejezésmódjában indokolatlanul bántó kifejezések használata miatt a magukat a magyar nemzet közösségéhez tartozónak valló felperesek emberi méltóságának megsértését”.⁸

Ugyanakkor egy másik, szintén a Ptk. 2:54. § (5) bekezdésére alapított eljárásban a Kúria a kereshetőségi jog hiánya mellett foglalt állást: „A perbeli esetben az alperesek részéről a véleményük kifejezéséhez a vallási szertartás megjelenítéséhez az egyes liturgiai elemek felhasználása az adott vallási közösséghez tartozók számára lehet ugyan sértő, miután azonban a szertartás megjelenítése nem volt az objektív mérce szerint súlyosan sértő, vagy kifejezésmódjában indokolatlanul bántó, a jogsérelem nem állapítható meg.”⁹

A Ptk. 2:50. §-a is eltér a személyes érvényesítés főszabályától a kegyeleti jog megsértése esetén: elhunyt személy emlékének megsértése miatt bírósághoz fordulhat a hozzátartozó vagy az, akit az elhunyt végrendeleti juttatásban részesített. Erre vonatkozóan a bírói gyakorlat a kö-

⁸ Kúria Pfv.20.199/2020/7.

⁹ Kúria Pfv.21.163/2018/4.

zeli hozzátartozókra szűkíti a keresetőségi jogot: „a nagyszülő néhai unokatestvére kegyeleti jogának érvényesítésében a nagyszülő egyenes ági leszármazójának (unokának) nincs keresetőségi joga, mert nem minősül hozzátartozónak.”¹⁰

Bár a sajtó-helyreigazítás jogi kereteit az Smtv. 12. §-a tartalmazza, a joggyakorlat ezt a jogintézményt is sajátos személyiségvédelmi eszközként kezeli,¹¹ így a Ptk. főszabálya itt is alkalmazandó: helyreigazítási igényt is csak személyesen lehet érvényesíteni. A már hivatkozott PK 13. számú állásfoglalás konkrétan kimondja: „Sajtóhelyreigazítást az kérhet, akinek a személyére a sajtóközlemény – nevének megjelölésével vagy egyéb módon – utal, vagy akinek a személye a sajtóközlemény tartalmából felismerhető.”¹²

Az eddigieket összefoglalva: személyiségvédelmi jogi igényt néhány kivételtől eltekintve csak személyesen lehet indítani. Ha a jogsértés írásban vagy verbálisan valósult meg, akkor az a személy jogosult a személyiségvédelmi eljárás megindítására, akire a sérelmezett szövegben a neve megjelölésével vagy egyéb módon utaltak vagy aki a szöveg tartalmából felismerhető. Természetesen a személyiségjog-védelem nemcsak természetes személyeket illet meg, hanem szűkebb körben a jogi személyekre is kiterjed, de rájuk értelemszerűen nem vonatkozik például az emberi méltóság védelme, vagy a kegyeleti jog megsértését sem lehet ellenük elkövetni. A Fővárosi Ítéltábla egyik döntése alapján a jogi személy tagjait sem lehet elzárni a személyiségvédelmi igényérvényesítéstől: „A jogi személy ilyen a természetes személlyel azonos módon jogosult igényt érvényesíteni, ha a jogsértés magára a jogi személyre, mint jogalanyra vonatkozik, illetve a jogi személy tagjára történő valótlan tényállítás következtében olyan szorosán egymáshoz kapcsolódó a sérelem, amely esetben az egyes tag és a jogi személy önálló igényérvényesítése sem kizárható.”¹³

A jogi személy igényérvényesítésének egyik korlátja (bár ahogy említettem, a fenti határozat alapján az egyes tag – tulajdonos – önálló jogérvényesítését nem lehet kizárni), hogy alapesetben a tulajdonos nem indíthat személyiségvédelmi pert a jogi személyt ért sérelem miatt: azt csak a jogi személy bejegyzett képviselője teheti meg. A jogi személy legfőbb szervének eseményein (közgyűlés, taggyűlés) történtek miatt a jogi személy keresetőségi jogosultsága korlátozott. Ugyanígy nem a felperesre vonatkozik az az állítás, hogy a résztvevőket utasították volna arra, mennyi pénzt tegyenek hozzá a felperes vagyonához. A közgyűlés vagy az igazgatóság ugyan valóban a felperest testesíti meg, így a rájuk vonatkozó közlések esetében a felperes joggal indíthatna pert, azonban az utasításra vonatkozó állítás nem a testületekre vagy azok döntésére, magára a határozatra vonatkozott, hanem kifejezetten a részvényesekre, akik helyett a felperes nem jogosult jogérvényesítésre.¹⁴

Sajátos az a jogeset, amelyben felperesként a Miniszterelnökség próbálta keresetőségi jogát igazolni egy sajtóperben a feladat- és hatáskörére hivatkozva, valamint arra, hogy a sérelmezett cikkben megjelölték. A felperes Miniszterelnökség a perbeli legitimációjával összefüggés-

¹⁰ Kúria Pfv.20.906/2017/6.

¹¹ A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 12. számú állásfoglalása.

¹² A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 13. számú állásfoglalása.

¹³ Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.693/2010/3.

¹⁴ Fővárosi Törvényszék 22.P.20.434/2016/4.

ben előadta, hogy érintettsége valamennyi sajtóközlemény vonatkozásában az alábbiak szerint állapítható meg:

Egyrészt a nemzetpolitikával kapcsolatos feladatok ellátása – amelybe beletartozik az egyszerűsített honosítás jogszabályi hátterének, eljárásrendjének kialakítása – a Miniszterelnökség feladat- és hatáskörébe tartozik, a nemzetpolitikai feladatokat a Miniszterelnökség állományába tartozó nemzetpolitikáért felelős államtitkár, valamint az általa közvetlenül irányított nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár látja el [lásd 1/2014. (VII. 23.) MvM utasítás a Miniszterelnökség Szervezeti és Működési Szabályzatáról 3. § (1) bekezdés, 6. § (4) bekezdés, 17–19. §, 29. § h) pont]. Másrészt a Miniszterelnökség felelősségi körébe tartozik a közigazgatási minőségpolitikával és személyzetpolitikával kapcsolatos feladatok ellátása.

A sajtóközlemény pedig úgy próbálja beállítani az egyszerűsített honosítási eljárást, valamint az eljárásban részt vevő közigazgatási és nemzetbiztonsági szervek munkáját, hogy azok korruptak, könnyen megkerülhetők és kijátszhatók. A felperes hivatkozni kívánt arra is, hogy a Miniszterelnökség végzi a kormányzati tevékenység összehangolásával összefüggő feladatokat is [lásd 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről 4. § 1. és 2. pont]. Mivel a sajtóközleményekben kifogásolt állítások alkalmasak arra, hogy előidézze a Miniszterelnökségnek a fent hivatkozott körben végzett tevékenysége negatív megítélését, sértik a Miniszterelnökség személyiségi jogait.

A fentiekkel kapcsolatban megjegyzendő, hogy a 2014. szeptember 17-én közölt „Ma is jönnek a hamisított magyarok” című cikk a Miniszterelnökséget kifejezetten megjelölte. A felperesi álláspont szerint valamennyi kifogásolt sajtóközlemény vonatkozásában fennáll a Miniszterelnökség perbeli legitimációja. E körben hivatkozik a PK 13. számú kollégiumi állásfoglalásra, amely kimondja, hogy a helyreigazítás követelésének nem feltétele, hogy az érintett személyt a sajtóközleményben név szerint megjelöljék. „Valakinek a személyére [...] egyéb módon, nevének a megjelölése nélkül is lehet utalni, a közlés a számára ilyen esetben is sérelmes lehet. Ezért sajtóhelyreigazítást az is követelhet, akit név szerint nem jelöltek meg, ha a közlés a személyére vonatkozik, a személyét érinti, feltéve, hogy személye a sajtóközlemény tartalmából valamilyen módon felismerhető.”¹⁵

A keresetet a Fővárosi Törvényszék első fokon kereshetőségi jog hiányában elutasította. Az indokolás szerint bár egy államigazgatási szerv – akár a Miniszterelnökség is – hatáskörénél fogva felügyeletet gyakorol alsóbb szintű közigazgatási szervek felett, az alárendelt szervek tekintetében nem rendelkezik kereshetőségi joggal. Az ítélet fellebbezés hiányában jogerős lett.

3.2. A beazonosíthatóság kérdése

Első körben tehát a felperes beazonosíthatóságát kell vizsgálni a személyiségvédelmi eljárásokban. A bírói gyakorlat elég tágan kezeli a beazonosíthatóság kérdését: elég, ha a felperest egyetlen személy felismeri a közvetlen környezetéből. Tipikus tévhit, hogy fénykép vagy mozgóképfelvétel esetén kitakart, kikockázott vagy elmosódott arcképpel el lehet kerülni a beazonosíthatósá-

¹⁵ Fővárosi Törvényszék 9.P.25.122/2014/4.

got. Ha a felvétel háttéréből, készítésének körülményeiből, a felvételt ábrázoló személy jellemző mozgásából az érintettet bárki felismerheti, akkor a keresetösségi jog fennáll.

Egy más szempontból is érdekes ügyben (a bíróság a bűnügyi tudósításoknak a tényeken való túlterjeszkedését vizsgálta, és ennek kapcsán a PK 14. számú állásfoglalást értelmezte) az alperesek egy egykori világbajnok sportoló felismerhetőségét vonták kétségbe a kitakart képmásra hivatkozva:

A kereset tárgyává tett fényképfelvételekről a bíróság megállapította, hogy azokon a felperes egyértelműen felismerhető annak ellenére, hogy az arcvonásai részben (a szem és környéke) kitakarásra kerültek. A 2014. február 26. napi nyomtatott és online újságcikkhez használt, valamint a tévéműsorban bemutatott első két kép kapcsán megállapítható volt, hogy azok a felperest közelről és szemből ábrázolják, akinek megjelenése, hajviselete, hajszíne, arcformája, orra és szája alakja a kitakarás mellett is jól látható. Mindezek olyan jellegzetes arcvonások, amelyek a felperest szűkebb és tágabb környezet számára felismerhetővé teszik. A 2014. február 27. napi újságcikkben és a tévéműsorban bemutatott harmadik kép kapcsán megállapítható volt, hogy azokon a felperes majdnem teljes alakban látszik, így a fentiekben túl még testalkata, teljes külső megjelenése is beazonosíthatóvá teszi. [...] Így minderre tekintettel az alperesek jogsértése megállapítható volt, a kitakarás a felperest nem tette felismerhetetlenné, maga az újságcikk és a tévéműsor személyéről szólt, és a felperes beazonosítását az is elősegítette, hogy az I. r. alperesi cikkekben X. Y. néven is megnevezték és utaltak a cikkben az életkorára (32), míg a II. r. alperesi tévéadásban becenevén említették.¹⁶

Az ipari biztonsági kamerák felvételei nagy karriert futottak be a médiában, sokszor arra a tévképzetre alapítva, hogy a rossz minőségű felvétel közlése elég a beazonosíthatóság elkerülésére. Egy Kúria előtt folyó felülvizsgálati ügy felperese egy bankfiók igazgatójaként dolgozott. A fiókban fegyveres rablást hajtottak végre, amelynek során a felperest az emberi méltóságot sértő módon fegyverrel a földre kényszerítették és rátérdeltek. A biztonsági kamera felvételét megszerezte az egyik kereskedelmi televízió, és a híradójában közzétette. A felperes keresetet indított a képmás jogosulatlan felhasználása és az emberi méltóságot sértő bemutatása miatt. Az alperes elsődlegesen a keresetösségi jog hiányára hivatkozott, mert a felperes arcvonásai nem látszottak a felvétel rossz minősége, homályos volta miatt. A felperes keresetösségi jogát mind az első, mind a másodfokon eljáró bíróság elfogadta, mert a felperes arcformája, testalkatának jellegzetes körvonala, ruházata, valamint a konkrét bankfiók jellegzetes környezete alapján felismerhető volt.¹⁷

A felismerhetőséghez olykor elég pusztán a sérelmet szenvedett személy lakókörnyezetének bemutatása, a személyére vonatkozó néhány információ megosztásával. A Kúria előtt folyó egyik ügy tényállása szerint egy televíziós csatornán hangzott el a felperesről egy tudósítás kapcsán, hogy „a közlő kutyahús fesztiválra hizlalt két fajtisza német juhászt egy férfi Kőbányán, tésztával, káposztával és csilipaprikával etette őket, a hagyományok szerint megfőzte vagy megsütötte volna mindkettőt”. A felperes keresetében kérte megállapítani, hogy az alperes megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát – egyéb közlések mellett – annak valótlan állításával, hogy

¹⁶ Fővárosi Törvényszék 24.P.22.737/2014/10.

¹⁷ Kúria Pfv.IV.22.156/2011.

meg akarta főzni a német juhász kutyákat a magyarországi kínai kutyahús fesztiválra készülve. Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felperes keresetelési jogát, mert álláspontja szerint a közlemény tartalmából a felperes kétséget kizáróan nem ismerhető fel. A kereseti kérelmet lényegében mind az első-, mind a másodfokú bíróság alaposnak találta, és a Kúria is helybenhagyta. A lefolytatott bizonyítás eredményeként egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperest nemcsak a közelebbi ismerősei, hanem a vele közvetlen és napi kapcsolatban nem álló személyek is be tudták azonosítani az alperes műsora alapján, ezért a felperest a keresetelési jog megillette.¹⁸

Úgy tűnik, az ilyen jellegű ügycsoportok egy része nem nélkülözi a „kutyahús” motívumokat: egy másik kereskedelmi televízió hasonló témájú tudósítása is belefutott a „kitakarás-felismerhetőség” csapdájába. A felperes felszolgálóként dolgozott egy kínai étteremben. A felperest a munkahelyére célozva korábban többször ugratták, hogy munkája során biztos kutyahúst is felszolgál. A munkahelyéről szolgáló éttermet rejtett kamerával, újságírói mivoltukat nem felfedve, felkereste egy televíziós stáb, és potenciális vendégnek kiadva magukat rákérdeztek a pincérnél, lehet-e itt kutyából készült ételt kapni. A felperes indulatosan reagált a provokációra, az abszurd kérdésre abszurd, de nyilvánvalóan nem valós tartalmú választ adva: persze hogy lehet, ott sütik bent a pincsiket a wokban. A rejtett kamerás felvétel alapján riportműsor készült azzal a felütéssel, hogy egyes budapesti kínai éttermekben lehet kutyahúst rendelni. A leadott felvételen ugyan a felperest kitakarták, hangját eltorzították, de az étterem egyedi bútorzata alapján mind a helyszín, mind a felperes személye beazonosíthatóvá vált, így az ügy kapcsán a felperes keresetelési jogát mind az első, mind a másodfokon eljáró bíróság elfogadta.¹⁹

3.3. Az érintett személy és a közlés viszonya

A felismerhetőség kérdéskörén felül azonban – mint ahogy a példaként hivatkozott ítéletekből is kiderült – a keresetelési jogot sokkal mélyebben kell vizsgálni. Korántsem elég, hogy az érintett személy beazonosítható, hanem az is a keresetelési jog része, hogy a sérelmezett közlés az adott személyre vonatkozzon. Ennek a megállapításához gyakran nyelvtani értelmezést is igénybe kell venni. A már hivatkozott PK 12. számú állásfoglalás II. fejezete átfogó iránymutatást ad a személyiségvédelmi eljárás tárgyává tett szöveg értelmezéséhez, de nyelvtani szempontú vizsgálatról nem tesz említést:

A jogsértés elbírálásánál ezért nem lehet a használt kifejezéseket elszigetelten vizsgálni, tekintettel kell lenni a szövegekörnyezetre is, és az egymáshoz tartalmilag szorosan kapcsolódó, egymással összetartozó részeket összefüggésükben kell vizsgálni. Így kell megállapítani, hogy a sajtóközlemény kifogásolt részében, illetőleg a közlemény egészében – esetleg a címében – kifejezett tényállításaival meghamisítja-e, hamis színben tünteti-e fel a valóságot, ezért alkalmas-e a személyhez fűződő jogok vagy érdekek megsértésére, tehát megalapozza-e a helyreigazítás elrendelését. Ha a közlemény maga egészében és összefüggéseiben megfelel a valóságnak, ez esetben egyes – az egészhez képest lényegtelen – részlet nem szolgálhat alapul helyreigazításra.

¹⁸ Kúria Pfv.21.837/2018/4.

¹⁹ Fővárosi Törvényszék 31.P.27.795/2010.

Mindentől függetlenül a bírói gyakorlat, a szövegösszefüggés mellett, kifejezetten vizsgálja azt a körülményt is, hogy milyen módon vonatkozik a közlés a felperes személyére a sérelmezett szövegében. Például nyelvtani szempontból korántsem mindegy, hogy a felperes személy az alanya vagy a tárgya-e a mondatnak vagy hogy az állítmány vagy a jelző rá vonatkozik-e. Egyszerű példákkal illusztrálva: „A szomszéd szerint a kerítést azért építették, hogy Piroska néni biztonságban érezze magát.” Ebben az esetben Piroska néni azért nem rendelkezik keresetőségi joggal, mert nem ő az alanya a főmondatnak, és semmi sem utal arra a szövegben, hogy bármi módon részt vett volna a kerítés létrehozásában. „A szomszéd szerint a kerítést azért építették, mert Piroska néni többször veszekedett hangosan a fiával, hogy nem érzi magát egyedül biztonságban, és a fia ezzel nem foglalkozik.” A kerítést végül a fia azért húzta fel, mert Piroska néni erőszakos nyomása előtt meghajolt. Ebben az esetben a veszekedés és az erőszakos nyomás alapján Piroska néni keresetőségi joga fennáll. „A kamerát lehet, hogy azért szerelték fel a lépcsőházban, hogy Kovács József szomszédot megfigyeljék.” Kovács József ebben a szöveggörnyezetben sem cselekvő alanya, hanem tárgya a mellékmondatnak, ezért nem rendelkezik keresetőségi joggal. „A kamerát azért szerelték fel, mert attól tartanak, hogy Kovács József újra megrongálja a kapucsenget.” Ebben az esetben Kovács József rendelkezik keresetőségi joggal, mert Kovács József alanya az alárendelt mondatrésznek, ahol a rá vonatkozó állítmány a „rongálás” ige, egy konkrét cselekvést feltételeznek róla, ráadásul úgy, hogy a szöveg szerint már korábban is rongálást követett el. „A zárrongáló Kovács József szomszéd miatt kamerát kellett felszerelni a lépcsőházban.” Ebben az esetben Kovács József a „zárrongáló” jelzőre vonatkozóan keresetőségi joggal rendelkezik.

A korábbiakban már idézett 22.P.20.434/2016/4. ítélet indokolása – a megszokottól eltérően – kifejezetten kitér a nyelvtani szempontokra a keresetőségi jog vizsgálatánál:

Nem vitásan a felperesnek fennáll a keresetőségi joga minden alapvetően a rá, illetőleg szerveire, szervezeti egységeire vonatkozó közlés esetében. A perbeli esetben azonban az a közlés, hogy az őt érintő tőkepótlásról a legmagasabb szinten egyeztettek, egyértelműen nem rá vonatkozó közlés. E körben a felperes által hozott példák a jelen esetben nem alkalmazhatók. Az kifejezetten a felperesen kívüli körökre vonatkozik, az ő cselekvőségükkel kapcsolatos állítást tartalmaz. Ennek a megállapításnak a bíróság álláspontja szerint nem passzív alanya, hanem ténylegesen pusztán csak a tárgya, így e körben keresetőségi joga nincs. Ugyanígy nem lenne keresetőségi joga pl. egy tehetségkutató résztvevőjének azzal az állítással összefüggésben, hogy az ő továbbjutásáról esetleg sokat vitatkoztak a zsűritagok.²⁰

4. Személyes adat sérelme a személyiségi perekben

A személyes adat megsértését mint nevesített személyiségi jogot az új Ptk. hozta be a személyiségi jogvédelem körébe. A személyes adat meghatározása, kezelése tekintetében a legtöbb adatkezelés esetén az EU általános adatvédelmi (GDPR) rendeletét kell alkalmazni,²¹ azonban kivé-

²⁰ Fővárosi Törvényszék 22.P.20.434/2016/4.

²¹ Az Európai Parlament és a Tanács a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2016/679 rendelete (GDPR).

tel ez alól az ún. bűnügyi adatkezelések köre. Ezekre az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) az irányadó. Az Infotv. szerint személyes adat az érintettre vonatkozó bármely információ (3. § 2. pont). Érintettként kell értelmezni a bármely információ alapján azonosított vagy azonosítható természetes személyt (3. § 1. pont). A jogszabály szerint különleges adat „a személyes adatok különleges kategóriáiba tartozó minden adat, azaz a faji vagy etnikai származásra, politikai véleményre, vallási vagy világnézeti meggyőződésre vagy szakszervezeti tagságra utaló személyes adatok, valamint a genetikai adatok, a természetes személyek egyedi azonosítását célzó biometrikus adatok, az egészségügyi adatok és a természetes személyek szexuális életére vagy szexuális irányultságára vonatkozó személyes adatok” (3. § 3. pont).

Bűnügyi személyes adat „a büntetőeljárás során vagy azt megelőzően a bűncselekménnyel vagy a büntetőeljárással összefüggésben a büntetőeljárás lefolytatására, illetve a bűncselekmények felderítésére jogosult szerveknél, továbbá a büntetés-végrehajtás szervezeténél keletkezett, az érintettel kapcsolatba hozható, valamint a büntetett előéletre vonatkozó személyes adat” (3. § 4. pont). Adatkezelésnek minősül „az alkalmazott eljárástól függetlenül az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérynymat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése” (Infotv. 3. § 10. pont).

Azonban a GDPR is tartalmaz hasonló meghatározásokat. Az elhatárolás úgy történik, hogy míg az Infotv.-t a „személyes adatok bűnüldözési, nemzetbiztonsági és honvédelmi célú kezelésére” kell alkalmazni (például egy bűnmegelőzést szolgáló kamerarendszerre vagy a büntetőeljárás során stb.), addig egyéb esetekben – akár bűnügyi adatok kapcsán – a GDPR az irányadó, amelynek 10. cikke foglalkozik az ilyen adatok kezelésével. Mint látjuk, a fenti rendelkezések értelmében személyes adatnak minősül többek között a képmás, a hangfelvétel, a lakcím, a név, a bűnügyi adat, miközben a képmáshoz és hangfelvételez való jogot a Ptk. külön is nevesíti, de a magánélet és a magánlakás, levéltitok megsértése is járhat személyesadat-sérelemmel. Tehát a személyes adat megsértése egyfajta kisgömböcként magában foglalhat más személyiségi jogi jogsértéseket is. Ennek azért van jelentősége, mert ha például egy vitatott közlésnél a jóhírnév sérelme esetleg kétséges vagy nehezen megállapítható, elképzelhető, hogy a személyes adatok megsértése biztosabban megáll. Továbbá képmás, hangfelvétel, levéltitok megsértése esetén párhuzamos jogcímen kérhetjük a keresetben a személyes adatok megsértésének megállapítását is. És a személyes adatok megsértésénél egyáltalán nem biztos, hogy ugyanúgy működnek a PK 12–15-ben korábban megszokott elhatárolások.

Itt főként a PK 14. számú állásfoglalás alkalmazhatósága válik kétségessé. Az állásfoglalás szerint nincs helye sajtóhelyreigazításnak, ha a sajtószerv egy büntetőeljárás jogerős befejezése előtt a valóságnak megfelelően tájékoztatta olvasóit a vádirat tartalmáról, a nyilvános tárgyalásról vagy a nem jogerős büntetőbírói ítéletről. Ha azonban a büntetőeljárás nem vezet elmarasztalásra, a sajtószerv az érintett személy kívánságára köteles az olvasókat erről is tudósítani. Mint említettem, a hivatkozott PK-állásfoglalásokat a személyiségi jogi perekben is következetesen alkalmazza a bírói gyakorlat. Az állásfoglalást nyilvánvalóan a rendeltetésszerű joggyakorlás elkerülése miatt alkották meg: elég visszas lenne, ha egy bűncselekmény vádlottja az eljárás-

ról tudósító sajtót jóhírnév megsértése miatt eredményesen perelhetné, mert a vádiratról tudósított – ez kvázi azt eredményezhetné, hogy a polgári bíróság ítélné a vádirat igazságtartalma felett. De mi történik akkor, ha egy tárgyalótermi tudósításról szóló írást a személyes adatok megsértése miatt támadnak meg? Az Infotv. és a GDPR szerint a tárgyalóteremben elhangzott vagy akár a büntetőeljárás során keletkezett információk (nyomozás megindítása, alapos gyanú közlése, vádemelés stb.) bűnügyi személyes adatnak minősülnek, és a jogszabályt szűken értelmezve a sajtó nem jogosult ezeket kezelni. Némi menekülőutat biztosít az Infotv. 3. § 7. pontja, amely szerint a bűnügyi személyes adatok kezelése esetén – ha törvény, nemzetközi szerződés vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusa ettől eltérően nem rendelkezik – a különleges adatok kezelésének feltételeire vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Itt lép be az Európai Unió kötelező jogi aktusaként alkalmazandó GDPR. A 6. cikk 1. bekezdés e) pontja értelmében az adatkezelés jogszerű, ha közérdekű feladat végrehajtásához kapcsolódik. A 6. cikk 1. bekezdés f) pontja értelmében a személyes adatok kezelése jogszerű, ha „az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek”. Az Smtv. 10. §-a értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy „megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről.” Büntetőügyekről való tudósítás esetén azt kell tehát mérlegelni, hogy létezik-e olyan jogos érdek, amely erősebb, mint az érintett azon érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek a személyes adatok védelmét teszik szükségessé (érdekmérlegelési teszt), vagyis erősebb érdek-e a közvélemény tájékoztatása, mint az érintettnek a személyes adatai védelméhez való joga.

A mérlegeléshez számos AB határozat ad iránymutatást, és elsősorban azt kell vizsgálni, hogy a tájékoztatás közügy, közérdekű vita tárgya-e.²² A 13/2014. (IV. 18.) AB határozat adja az egyik legbiztosabb támpontot a mérlegeléshez:

[39] A nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges döntenie, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvez. Az ilyen közlés ugyanis a közhatalom és a közhatalmat gyakorlók ellenőrzésének, ellenőrizhetőségének egyik legfőbb garanciája, amely egy plurális alapokra épülő társadalom demokratikus és nyílt működéséhez nélkülözhetetlen követelmény.

²² 36/1994. (VI. 24.) AB határozat; 7/2014. (III. 7.) AB határozat; 28/2014. (IX. 29.) AB határozat; 3001/2018. (I. 10.) AB határozat.

Ha tehát az adatvédelmi aggályokat szigorúan vesszük, akkor a bűnügyi adat nyilvánosságra hozatala csak közéleti szereplők esetében, közügyeket érintő, közéleti vitával összefüggő esetben jogszerű, miután az érdekmérlegelési teszt minden szempontját megfelelően figyelembe vettük és kellően meg is tudjuk indokolni.

A képmás és hangfelvétel mint személyes adat közzétételére is a fentiekkel analóg érdekvédelmi tesztet kell elvégezni. A 28/2014. (IX. 29.) AB határozat pontos iránymutatást ad e tekintetben:

[18] A szabad tájékoztatás, a társadalmi kérdések nyilvánosság elé tárása konfliktusba kerülhet más jogokkal, különösen a magánszféra és az emberi méltóság védelméhez való joggal.

[19] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése a magán- és családi élet, az otthon, a kapcsolattartás és a jó hírnév tiszteletben tartásához való jogot fogalmazza meg. A VI. cikk az előző Alkotmány 59. §-át váltotta fel, amely a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jogot tartalmazta. [...]

[42] Mindaddig, amíg valamely tájékoztatás nem visszaélés a sajtószabadság gyakorlásával, az emberi méltóság védelmével összefüggésben a személyiségi jogok sérelmére való hivatkozás ritkán alapozza meg a sajtószabadság gyakorlásának a korlátozását. Valamely jelenkori eseménnyel kapcsolatban a nyilvánosság figyelme elé került személyről készült képmás általában az eseménnyel összefüggésben az engedélyük nélkül nyilvánosságra hozható.

A fenti elemzés a személyes adatok védelme és a sajtó tájékoztatáshoz való joga ütközésének feloldására csak hipotetikus, a bírói gyakorlatban még nem kristályosodott ki ezek megítélése. Mindenesetre elgondolkodtató a Kúria Pfv.20.531/2020/5. döntése, amely szűkítő bírói jogértelmezést vetít előre:

A felperes keresetében kérte az alperes kötelezését az ... hírarchívumban található, 2011. május 19-én napján közzétett cikkből a „...köztük ..., a vállalkozó fiát” szövegrész törlésére, továbbá 200.000 forint sérelemdíj és kamata megfizetésére. Állította, hogy a bűnügyi személyes adatának nyilvánosságra kerülése – hozzájárulása hiányában – jogellenes, ezért az alperes köteles annak törlésére. [...]

Az elsőfokú bíróság ítéletével a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK Rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2016. április 27-i 2016/679/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet [...] 2. cikk 1. bekezdése, a 3. cikk 1. bekezdése, a 4. cikk 1. 2. és 7. pontja, az 5. cikk 1. bekezdés b) pontja, a 6. cikk 1. bekezdés c) pontja, a 10. cikk, 12. cikk 3. bekezdése, a 17. cikk 1. és 3. bekezdése, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény [...] 2. § (1), (2) és (5) bekezdése, a 3. § 4. pontja, a 21. § (1) bekezdése, a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CVXXXV. törvény [...] 83. § (1) bekezdés m) pontja és (3) bekezdése, a 84. § (1) bekezdése, 100. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest az ... internetes portálon közzétett cikkből a „köztük ... a vállalkozó fiát” szövegrész törlésére, valamint 100.000 forint nem vagyoni kártérítés és járuléka megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. [...] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak jogi indokaival. Kiemelte, hogy a cikk sérelmezett részéből a felperes azonosítható, az rá nézve sértő információt tartalmaz, ezért a törölni kért közlés a felperes olyan személyes adatát tartalmazza, amely – ezt a másodfokú eljárásban már az alperes sem vitatta – egyúttal a bűnügyi személyes adata is. A másod-

fokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló tényállítások és bizonyítékok alapján okszerűen jutott arra a következtetésre is, hogy a közzétételek az alperes határozta meg az adatkezelés módját és hajtotta végre az adatkezelést azzal, hogy a cikket az üzemeltetésében lévő honlapon hozzáférhetővé tette.

5. Összegzés

A személyiségvédelmi pereknél általában alapvető probléma, hogy gyakran előtérbe kerül a felperes személyének szubjektív érzete, érzékenysége, és az eljárások megindításánál nem a szűk keresztmetszetű jogi elhatárolásokra fókuszálnak. Pedig ennél a pertípusnál a kereshetőségi jog szempontjából korántsem elég önmagában a sérelmet elszenvedő személy érintettsége, például az a körülmény, hogy a sérelmezett közlés az ő megítélésére is hatással lehet. A bírói gyakorlatból elég pontosan leszűrhető, hogy a kereshetőségi jog feltételei fennállnak-e vagy sem. Mivel a személyiségvédelmi pereknél kötelező a jogi képviselőt, elsősorban a jogi képviselők felelőssége, hogy a kereshetőségi jog fennállását még a perindítás előtt alaposan mérlegeljék, és a nem túl bonyolult beazonosíthatósági és nyelvtani tesztet elvégezzék a sérelmezett szövegrészben. Ez főként annak fényében célszerű, hogy a személyiségvédelmi keresetek elutasításának jelentős része a kereshetőségi jog hiányán alapul.

A személyes adat megsértése magában foglalhat más nevesített személyiségjog-sérelmeket is. Ha ezen a jogcímen indul meg az eljárás, korántsem biztos, hogy a korábban megszokott alperesi védekezési mechanizmus elegendőnek bizonyul. Ráadásul ha a személyes adat sérelme miatt előzetesen vagy azzal párhuzamosan NAIH-eljárás is indul, akkor a jogsértő fél a Ptk.-ban meghatározott szankciókon kívül a GDPR szerinti egyéb hatósági szankciókkal is számolhat, amelyeket teljesen más szempontrendszer alapján rónak ki, mint a személyiség védelmi perekben.

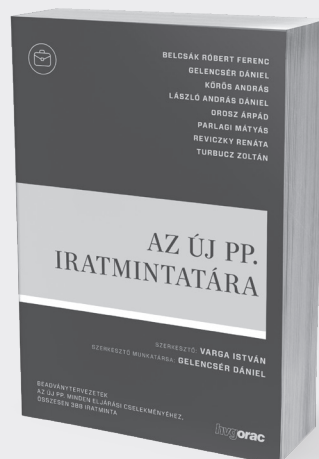
AZ ÚJ PP. IRATMINTATÁRA

Beadványtervezetek az új Pp.
minden eljárási cselekményéhez,
összesen 388 iratminta

SZERKESZTŐ: Varga István

A SZERKESZTŐ MUNKATÁRSA: Gelencsér Dániel

ÁRA: 15 000 Ft

orac.hu → Polgári eljárás-, végrehajtási jog, nemzetközi magánjog